

## Ulkoasiainvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle Yhdistyneiden kansakuntien teknologiainnovaatioiden laboratorion asemasta Yhdistyneiden kansakuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle Yhdistyneiden kansakuntien teknologiainnovaatioiden laboratorion asemasta Yhdistyneiden kansakuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 16/2020 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- yksikönpäällikkö, lähetystöneuvos Kirsti Pohjankukka, ulkoministeriö
- innovaatio-suurlähettiläs Jarmo Sareva, ulkoministeriö

### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi joulukuussa 2019 kirjeenvaihdolla tehdyn sopimuksen Suomen hallituksen ja YK:n välillä YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorion (UNTIL) asemasta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen keskeisenä tavoitteena on soveltaa YK:n hankepalveluiden toimiston (UNOPS) Suomen-toimistosta tehtyä sopimusta UNTILin toimistoon Suomessa, sekä toimiston ja sen henkilöstön erioikeuksiin ja vapauksiin.

Sopimus tulee voimaan Suomen hallituksen ilmoittaessa saattaneensa päätökseen ne menettelyt, joita edellytetään, jotta sopimus sitoisi Suomea. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

## Valiokunnan mietintö UaVM 1/2020 vp

### VALIOKUNNAN PERUSTELUT

YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorion (United Nations Technology Innovation Lab, UNTIL) asemaa koskevalla sopimuksella sovitaan verkoston toimiston perustamisesta Suomeen, sen oikeudellisesta asemasta sekä toimiston ja sen henkilöstön erioikeuksista ja vapauksista. Tämä toteutetaan sopimalla siitä, että sovelletaan jo aiemmin solmittua YK:n hankepalveluiden toimiston (United Nations Office for Project Services, UNOPS) Suomen-toimistosta tehtyä sopimusta UNTILin toimistoon Suomessa.

UNOPSin sopimus tuli voimaan tammikuussa 2020. UNTIL ja UNOPS ovat erillisiä YK-toimijoita, mutta pyrkimyksenä olisi ollut hyvin samankaltainen toimipaikkasopimus ja tästä syystä uusien sopimusneuvottelujen sijaan Suomeen ja YK:n välillä on sovittu juuri neuvotellun UNOPSin toimipaikkasopimuksen soveltamisesta UNTILiin. Kummankin toimiston ja henkilöstön erioikeudet ja vapaudet perustuvat oleellisiin osin YK:n privilegiosopimukseen (SopS 23/1958). UNTILin sopimus itsessään on lyhyt, jossa sovitaan UNOPSin sopimuksen vastaavasta soveltamisesta. Hallituksen esityksessä on artiklakohtaisesti selostettu, mitä soveltaminen UNTILii käytännössä tarkoittaa.

UNTILin kokeiluvaiheen projekti aloitti toimintansa Espoossa, Otaniemessä, vuonna 2018. Kokeiluvaiheen projekti on päättymässä 30.6.2020. Tarkoitus on, että sen jälkeen UNTIL jatkaa toimintaa Suomessa omana toimistonaan. Kokeiluvaiheen projektiin kuuluu 13 henkilöä, joiden on tarkoitus jatkaa UNTILin Suomen toimistossa. Saadun selvityksen mukaan UNTIL ei ole suunnittelemassa merkittävää henkilöstömäärän muutosta lähitulevaisuudessa.

YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorioden verkoston muodostaminen aloitettiin vuonna 2017. UNTIL-laboratorioiden tavoitteena on koota yhteen eri toimijoita YK-järjestelmästä, tutkimus- ja tiedemaailmasta, yksityiseltä sektorilta ja kansalaisyhteiskunnasta toteuttamaan YK:n tavoitteita uusimman teknologian avulla. Laboratoriot toimivat kehitys- ja kokeilualustoina digitaalisille ratkaisuille, tuotteille ja palveluille, joita voidaan tämän jälkeen tarjota YK:n ja kehitysmaiden käyttöön. UNTIL-laboratorioiden työ pohjautuu avoimeen lähdekoodiin, avoimeen tietoon ja standardeihin. Toiminnassa korostuu aktiivinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa. Laboratorioita on tällä hetkellä Suomen kokeiluvaiheen projektin lisäksi Egyptissä, Malesiassa ja Intiassa.

Ulkoasiainvaliokunta pitää myönteisenä UNTIL-laboratorion perustamista Suomeen ja katsoo sen osaltaan tukevan Suomen kehityspolitiikan toimeenpanoa. On hyvä ja tärkeää, että Suomen UNTIL-laboratoriolle valitut ensimmäiset temaattiset painopisteet – koulutus, terveys, kiertotalous sekä rauha ja turvallisuus – ovat linjassa Suomen kehityspolitiikan painotusten kanssa. Valiokunta korostaa sosiaalisten innovaatioiden keskeisyyttä kehitettäessä digitaalisia ratkaisuja kehitysmaiden tarpeisiin. On myös tärkeää hyödyntää UNTIL-laboratorion tarjoamat mahdollisuudet sekä suomalaisyrityksille että tutkijayhteisölle lisääntyvästä yhteistyöstä ja kontakteista YK-järjestelmään ja kehitysmaihiin nyt perustettavan toimiston kautta.

Hallituksen esityksellä on vähäisiä taloudellisia vaikutuksia sopimukseen sisältyvien veroihin, tulleihin ja sosiaaliturvamaksuihin liittyvien vapautuksien vuoksi. UNTILin Suomen-toimisto ja sen varat, tulot ja muu omaisuus on vapautettu välittömistä ja välillisistä veroista sekä kaikista

## Valiokunnan mietintö UaVM 1/2020 vp

tuonti- ja vientitulleista ja veroista ja tuonti- ja vientirajoituksista sen viralliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta. UNTILin henkilöstön ajoneuvot on vapautettu autoveroista ja tulleista kertaluonteisesti Suomeen muuton yhteydessä.

Hallituksen esityksen mukaan Suomi on sitoutunut tukemaan UNTILin kokeiluvaiheen projektia ja sen jälkeen tulevaa UNTILin Suomen toimistoa ainakin ensimmäisten kolmen vuoden aikana kehitysyhteistyövaroista yhteensä 7,5 miljoonalla eurolla. Suomen mahdollinen jatkorahoitus tulee riippumaan UNTILin työn tuloksellisuuden arvioinnista sekä mahdollisten vaihtoehtoisten rahoituskanavien löytymisestä. Suomen tuesta ja sen määrästä päätetään erikseen valtion talousarvioprosessissa kehitysyhteistyömäärärahoista päätettäessä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ulkoasiainvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

### VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 16/2020 vp tarkoitetun sopimuksen.*

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 16/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

## Valiokunnan mietintö UaVM 1/2020 vp

Helsingissä 23.4.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mika Niikko ps  
varapuheenjohtaja Erkki Tuomioja sd  
jäsen Paavo Arhinmäki vas  
jäsen Eva Biaudet r  
jäsen Inka Hopsu vihr  
jäsen Kimmo Kiljunen sd  
jäsen Johannes Koskinen sd  
jäsen Jouni Ovaska kesk  
jäsen Mikko Savola kesk  
jäsen Juha Sipilä kesk  
jäsen Ville Tavio ps  
jäsen Anne-Mari Virolainen kok  
varajäsen Hussein al-Tae sd  
varajäsen Hilikka Kemppi kesk  
varajäsen Elina Lepomäki kok  
varajäsen Sakari Puisto ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala